

1169 19. Nov. 1889: 1. Beh. af Lovf. om Endr. i § 71 i Lov om Valgene til Rigsdagen. 1170

Udvalg vil sammenarbejde disse to Forslag, saa at der kunde komme til at foreligge for Thinget et Forslag, der samlede Indførelsen af hemmelige Valg baade ved Valgene til Folkethinget og ved Valgmandsvalgene til Landstinget. Jeg har naturligvis ikke det fjerneste Haab om — og det er jeg vis paa, at ikke noget Medlem her i denne Sal har — at en saadan Sag skulde kunne gennemføres i denne Samling. Jeg har i det Hele kun et Minimum af Forventning om, at denne Sag overhovedet vil kunne gennemføres under denne Regjering paa en heldig Maade, og uden at der i andre Retninger kom saa store, betydningsfulde Ting med der ind under, saa at denne Reform vilde blive helt illusorisk. Men det er i alt Fald naturligt, at vi her i Folkethinget, naar vi udarbejde et saadant Forslag, naar Folkethinget søger at gennemføre en saadan Reform, som dette vilde være, da fuldt ud udtale, hvad det er, vi ønske. Det er jo da aabenbart, at hvad vi ønske, det er lige saa fuldt, forudsat, at der i det Hele er Stemning for eller Ønske om Indførelse af hemmelige Valg, at disse indføres ved Folkethingsvalgene, som ved Valgmandsvalgene til Landstinget. Jeg ser det derfor med Glæde, at et saadant Forslag er fremkommet her, men med Hensyn til Sagen, som den foreligger her fra den ærede Forslagsstiller har jeg dog enkelte Bemærkninger og navnlig en meget væsentlig Betænkelse at gøre gjældende. I første Linie hedder det, at hele dette Forslag kun gjælder, naar der skal vælges flere end een Valgmand. Dette forstaar jeg ikke, og jeg vil haabe, at det heller ikke naer igjennem Udvalget eller igjennem dette Thing. Thi jeg ser oprigtig talt slet ikke, hvad Mening der er i, at det kun skulde gjælde, naar der skal vælges flere end een Valgmand. Naar der var Tale om, at det kun skulde være hensigtsmæssigt, og naar det kun gjaldt om at finde en lettere Maade, saa kunde man sige: Ja her i Kjøbenhavn og i de større Kjøbstæder vilde det være en meget vidtløftig og besværlig Sag at læse alle disse Navne og en meget vidtløftig Sag for Valgbestyrelsen at skrive dem op; men hvor der kun skal vælges een Valgmand, og hvor det er meget let at nævne Navnet, der kunde vi lade det staa, men saadanne Hensigtsmæssighedsgrunde er ikke det alene, der gjør, at vi søge

gjennemført en saadan Reform. Meningen med at indføre hemmelig Afstemning er at gøre det saavidt muligt gjørligt for enhver Mand, fuldstændig frit og uafhængig at afgive sin Stemme uden at være under nogetsombelst Tryk. Det er naturligt, at dette maa gjælde, ligesaa vel hvor det skal vælges kun En, som hvor der skal vælges flere; thi hvor er det, der skal vælges En? Det er paa Landet. Der er ikke den fjerneste Grund til at indføre Noget, der skulde virke til, at Kjøbstædervalgerne skulle komme til frit at afgive deres Stemme ved Valgmandsvalgene, og samtidig dermed sige: ude paa Landet skal det ikke gennemføres, der skal det gaa paa den gamle Maade. Enhver, der har overværet Valgmandsvalgene i større Kjøbstæder, vil ret jævnlig have set, at de større Arbejdsgivere, Fabrikanter og Kjøbmænd vise en stor Hensynsfuldhed og Velvillie overfor Arbejderne; man ser, at de følge dem gennem Salen til Valgbordet, naturligvis blot af Hensyn til, at de ellers mulig ikke vilde finde det, de sørge for, at Arbejderen faaer den rigtige Stemmeseddel, de passe navnlig ogsaa paa, at han læser Navnene rigtig og faaer det Hele rigtigt indført, som det skal være. Det er naturligvis kun af Velvillie, som den Dag vises overfor Arbejderen, men som stadig har til Følge, at den Stemmeseddel, som vedkommende store Arbejdsgiver ønsker, at der skal stemmes paa, bliver benyttet. Men det er aabenbart, at det Samme mangfoldige Steder ogsaa kan ske paa Landet. Ved Valgmandsvalgene paa Landet kommer ofte en Mand ved Valgbordet til at være under Die af en Forvalter, en Godsforvalter eller en Auldsforvalter fra Herregaardene. Jeg ser ikke nogen som helst Grund til, at vi, ved at søge at gennemføre en Reform som denne, med et Slag skulde stryge hele Landet og kun holde os til Kjøbstæderne og sige: ude paa Landet beholde vi den offentlige og mundtlige Afstemning, saaledes som vi hidtil have haft den. Det er min Hovedindvending, min principielle Indvending mod dette Lovforslag. Jeg haaber, at det heller ikke skal vise sig, naar Lovforslaget paa ny foreligger til 2den Behandling her i Thinget, at denne Sag kun gjælder Kjøbstæderne, og endda kun de Kjøbstæder, hvor der skal vælges mere end En. Tænker man sig det Forslag, vedtaget, som det foreligger